

Izhaja

vsak petek z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

MIR

Glasilno koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krome.

Denar naj se pošilja točno pod napisom:

Upravništvu lista »Mir« v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin. od garmond-vrste vsakokrat.

Leto XXXI.

Celovec, 13. malega srpana 1912.

Št. 28.

Govor posl. Grafenauerja k uravnavi Donave.

V razpravi o regulaciji Donave se je dne 4. t. m. priglasil v državnem zboru k besedi tudi poslanec Grafenauer. V uvodu svojega govora je grajal to avstrijsko posebnost, da se pri nas vsake reči lotijo prav malenkostno in redno prekoračijo proračun. Po pojasnilih predgovornika se zdi, da se bo to zgodilo tudi pri regulaciji Donave.

Oj, te večne komisije!

Prvo zlo, ki ga pri takih regulacijah povsod vidimo, je večno komisijoniranje. (Tako je!) Taka komisijoniranja trajajo celo človeško dobo, pa še dalje. Komisijoniranja takoimenovanih izbornih, strokovno izobraženih, izkušnih tehnikov so po navadi tako pomanjkljiva, da bi jih mogel nadarjen šolar, ki je dovršil šesti razred, tako izvršiti. (Poslanec Ganser: Tega ne bo pri regulaciji Donave!) Neposredni gospod predgovornik je govoril ravno v tem smislu, kakor da se bo to zgodilo, ker bi sicer regulacije Donave vendar ne mogel imenovati »flikarije«. (Ganser: Z ozirom na dovoljena sredstva!) To prihaja od tega, ker v Avstriji s »flikarijo« (krpanjem) začenjajo in krpaajo naprej, dokler se še da kaj krpati in potem gre vse narazen in nič ne drži, čeravno so bili vrženi v vodo podvojni izdatki. (Poslanec Ganser: Glej regulacijo Drave!) Morda še pridem na to.

Vzemimo tursko železnico. V časniških uradniških poročilih so slikali to zadevo tako, da je lajik, oziroma odkrito misleč človek menil, sedaj pa dobimo nebesa na zemlji. Najvišji, najboljši, najbolj izkušeni tehniki so naredili načrte in proračune in k sklepu ali po otvoritvi turske železnice pred nekaj leti smo v tej visoki zbornici dobili poročilo, po katerem so se ti izborni izku-

šeni, izvršni tehniki pri turski železnici vračunali za 44 odstotkov. Če se izkušen, sloveč tehnik pri delovanju takega proračuna . . . (Poslanec Friedmann: Moram protestirati, da blatite avstrijske inženirje!) Od Vaše strani bo to seveda razumljivo, ker lažje plačate kakor tisti, ki jih imam čast jaz zastopati. (Poslanec Friedmann: Vi ne plačate, to plačamo mi! Kako smete avstrijske tehnike tako sramotiti! O tehniki nimate pojma!) Če se taki ljudje, kakor Vi, gospod Friedmann, v takih rečeh razburjajo, je to zame dobro znamenje, dobro spričevalo, da sem govoril resnico. (Poslanec Friedmann: Ne!) Če nisem govoril resnice, mi pa dokažite; oglasite se k besedi in me pustite govoriti. Reči Vam moram, da bi se jaz, če bi bil izdelal tak načrt in proračun, za več kot 50 % tudi ne bil zmotil.

Komisijoniranja — da se povrnem k stvari — požrejo zelo mnogo denarja, vsaj v naši deželi. Komisije se ponavljajo in vendar iz komisij ne pride kaj pravega. Zakaj? Pred nekaj leti sem si dovolil v koroškem deželnem zboru zahtevati, da bi se gospodje tehniki ozirali na željo prebivalstva, ki pozna iz izkušnje element, ki ga je treba ukrotiti.

Tedaj se je oglasil ravno tak, kakor ste Vi, gospod Friedmann, in mi je rekel, da se ne smem nič vmes vtikavati, ker nisem tehnik. (Medklici.) To nisem. Pač pa sem eden izmed tistih, ki poznajo element, ki ga je treba zazidati. Poglejte si danes uspehe te slavne tehnike v naši dolini! Če ne boste rdeči sramu, potem o gospodarskem življenju ničesar ne razumete! (Medklici.)

Drug činitelj, ki prispeva k regulacijam rek, je dežela. V naši revni deželi imamo mnogo tehničnih moči na razpolago, vemo pa, da država denar, ki ga daje za uravnavo rek, zopet po veliki večini vjame zopet deloma s komisijoniranjem, še več pa z zavlačevanjem izvršitve dela; vemo, da se precejšnji del tega, kar prispeva dežela, porabi

v pisarnah deželne tehnike, tako da za resnično uravnavo rek preostajajo le prispevki adjactentov (mejašev), ki za pravo regulacijo bodisi te ali one reke ne zadostujejo.

G. poročevalec meni, državni zbor naj bi, kar se bo najbrž tudi zgodilo, to predlogo sprejel, da se zadeva ne zavleče.

Krivda centralne vlade — prazne obljube.

Sem popolnoma za to. Naše vlade se skoro brez izjeme trudijo, dajati lepe obljube in izjave. Gospoda poročevalca zagotavljam, da sem od vlade dobil že lepše obljube, kakor je ta, ki nam jo je sporočila danes, toda dejanje je izostalo; zakaj činitelj, ki ima navado, take res potrebne zgradbe zavlačevati, je v prvi vrsti vlada. V kolikor imam v tem izkušenj iz svojega volilnega okraja in iz svojega domačega kraja, ne morem očitati avtonomnim oblastem skoro nobene krivde, ker tam skušajo zadevo, ki so jo enkrat spoznali za dobro in koristno, tudi v primernem času izvršiti. Pri vladi so pa poleg obljub tudi pomisleki in oboje, pomisleki in obljube skupaj, imenujemo »postopanje«. Postopali, to je zavozili so pa v Avstriji že presneto mnogo. Posebno narodno gospodarska stroka je precej zavozena — ne toliko po krivdi avtonomnih oblasti kakor po krivdi centralnih vlad. O tej posebni zadevi, o zadevi regulacije Donave, sem manj poučen; mogoče da imajo na zavlačevanju del in zavozenju mnogo krivde krajevne (deželne) vlade, mogoče posebno pri nas na Koroškem. V razmere drugih dežel se ne mešam. Na vladne izjave, kakor smo jo slišali danes, dam še manj kot nič. Mogoče, da centralna vlada, ker ni daleč od lokalne na Nižje Avstrijskem, glede uravnave Donave najde poseben modus (način), da se bo v tej zadevi malo bolj požurila in bo avstrijskega birokratičnega (pisarniškega) »šimla« enkrat tako vpregla in ga nekaj mesecev dobro krmila z ovsem, da bo mogel vleči. (Konec sledi.)

Podlistek.

Čarovnik.

Vaška povestica. Iz češkega prosto prevlel K. H.

(Konec.)

Lejk je šel v Polečno sam. Fantu je rastel kos mesa pod jezikom, tako da ni mogel več govoriti in je pil samo mleko. A tudi po drugem čaranju se to ni zmanjšalo. Lejk je čakal še teden, in fanta je začelo že dušiti. Ko ni vedel druge pomoči, vzel je fanta in hitel v Turnov k zdravniku.

Zdravnik je pogledal fantu v usta in strogo Lejka, rekoč:

»Človek, kaj pa ste delali?«

»Gospod doktor, to samo.«

»To vem. A zakaj mu niste pomagali, zakaj niste prišli prej?«

»Oni so rekli, da bi pustili to začarati.«

»Kdo »oni«, kakšna baba, ne?«

»Ne. Bili smo v Polečni.«

»Kaj pa tam?«

Tam neki kmet čaruje. Šamalovemu fantu je tudi začaral mehurje, je pripovedoval priprosto delavec. Zdravnik se je jezil, a ker ga je stvar zanimala, je izpraševal dalje.

»Kakšne mehurje?«

Lejk je povedal. »Fant je prej hodil, pozimi pa ne več, četudi so ga vedno nosili,

so se mu noge zvile in na gležnjih so mu rastle proge.

»In ta v Polečni mu je pomagal?«

»Pomagal. Zdaj že začenja hoditi.«

»Neumni ljudje. Če majhen otrok neha pozimi hoditi, to ni nič čudnega. Prehladi se lahko in potem, ko starši nimajo kaj delati, ga vedno nosijo, mu nogice in telo oslabijo. In zdaj spomladi začne hoditi. Razumete to? Ne? Mati pusti otroka hoditi, gre samo za delom in je dobro.«

»Pa vendar pravijo, da to v Polečni pomaga,« je ugovarjal Lejk.

»In zakaj vašemu fantu ni pomagal?« zavpil je zdravnik. »Vi ste že postaran mož, a zaslužili bi jih petindvajset s tem čarovnikom vred. Fanta pustite trpeti. Ali bi se zadušil ali bi postal pohabljenec. Greste to »začarati«. Mislite, da je Bog dal kakemu prenapetemu kmetu moč delati čudeže? Kakšen je ta človek tam? Kaj pa dela?«

Lejk je povedal in ni zamolčal tudi, da je ta mož prišel iz gostilne.

»No, vidite! In res, ko bi se mi fant ne smilil, bi vas spodil,« se je jezil zdravnik in se pripravljaval na majhno operacijo.

»Pojdi sem, fantek,« je namignil in Lejk je moral fantu narastli jezik držati. Fant se je trgal, a upiti ni mogel. Zdravnik ga pa tudi dolgo ni mučil . . .

»Glejte, ko bi bili prišli, ko je to začelo fantu rasti, bi bilo lahko takoj odpravljeno.«

»In boste to, gospod doktor, ozdravili?« vprašal je Lejk plašno.

»Ga bom ozdravil; a morate priti sem s fantom vsak dan predpoldnem, razumete?«

»In koliko bom dolžan?«

»Eno krono.«

Lejk je z veseljem plačal in šel. In cel teden dan na dan je hodil s fantom v Turnov. Narastlo meso je bilo kos za kosom manjše.

Zadnji honorar, eno krono, je dal zdravnik fantu, rekoč: »Tu imaš, za to si nekaj kupi in zahvali Boga, da se je tako dobro izvršilo.«

Fant je poskočil in se je zdravniku lepo zahvalil. Saj je bil kakor vnovič rojen. Veselo je tekel ven. Med tem je zdravnik očeta učil, naj bi drugokrat, kadar se loti koga iz njegove družine bolezni, ne verjel čarovniku, ampak šel k izkušnemu zdravniku.

Lejk je vse obljubil. Minila so od tega štiri leta. Lejkov Bogomil govori, kakor bi ga namazal in ne potrebuje za to dveh jezikov.

Že pozablja na vse. A ne njegov oče. Če kdo pred njim omeni, da bo šel v Polečno, se jezi in reče: »Le pojdite, ko vas bo pripravil ob otroka, potem bo prepozno. Meni bi se bilo skoro tudi tako zgodilo. Je to tak slepar!«

A zaman vse besede! Ljudje preveč verujejo v tako lahko ozdravljenje raznih bolezni in vedno obilno nosijo denar v Polečno. Prebrisani stric ima pri tem čaranju dobre čase in se dobro počuti.

Na evharistični kongres!

Vsi, ki ste navdušeni za najslajšo skrivnost naše svete vere, pohitite na Dunaj, da se nanovo navdušite v ljubezni do Zveličarja v najsvetejšem Zakramentu.

Vsi, ki bi radi videli velikansko manifestacijo celega katoliškega sveta, prijavite se za posebni vlak, ki Vas poceni popelje na Dunaj in nazaj.

Nikdar v življenju Vam ne bo dana prilika, udeležiti se take slovesnosti, ki bi bolj pokazala moč svete katoliške vere.

Mladina! Tebi bo udeležba v največjo korist! Ti, cvet našega naroda, moraš biti najštevilnejše zastopana!

Pevci in pevke, pridite z nami; naj sliši Dunaj slavo božjo prepevati v slovenskem jeziku!

Do 25. t. m. mora biti denar in nabiralne pole pri **pripravljalnem odboru v Celovcu**, Ahacljeva ulica št. 5.

Skrajni čas je! Odločite se hitro! Zal ne bo nikomur, kdor pojde z nami!

1. Kaj pa moram storiti, da bom mogel iti na kongres? Zglašiti se pri svojem gosp. župniku; daj zapisati svoje ime in natančen naslov in domačo občino ter plačaj 30 K.

2. Kaj dobim za teh 30 K? Vožnjo v III. razredu s posebnim vlakom na Dunaj in nazaj (kdor se hoče voziti v II. razredu, mora plačati 40 K), potem skupna stanovanja na Dunaju, t. j. priprosto ležišče, ki bo za mnogo ljudi pripravljeno skupno v šolah, in prosto vstopnino k vsem prireditvam kongresa. (Kdor pa noče skupnega prenočišča, ampak želi sam ali dva, trije skupaj imeti lastno sobo, naj to da zapisati od g. župnika, da mu odbor preskrbi sobo; seveda bo moral še posebej plačati kake 3 K na dan, pa šele na Dunaju.)

3. Kdo vse bo prišel na kongres? Zastopniki vseh narodov, ne samo Avstrije, marveč celega sveta. Sveti Oče Pij X. pošlje svoje zastopnika in temu pošlje naš presvitli cesar svoj dvorni vlak v Rim nasproti in ga bo sprejel kot svojega gosta na svoj dvor. Ker pa se narodi med seboj ne razumejo, dobi vsak narod svojo lastno cerkev. Za Slovence je določena frančiškanska cerkev; tam bodo pridige slovenske in slovesne svete maše, skupno obhajilo itd. Vsak pa se bo smel udeleževati tudi skupnih sestankov v cerkvi sv. Štefana, ki se vrše v nemškem jeziku.

4. Kaj bomo delali tri dni na Dunaju? V prvi vrsti z drugimi narodi skupno častili Zveličarja v najsv. Zakramentu: navdušili se bomo ob govorih naših najboljših pridigarjev za versko življenje. Ogleдали si bomo lahko zastoj znamenitosti cesarskega mesta. Najlepša pa bo velikanska procesija, s katero se bo končal kongres. Okrog 100.000 mož, na stotine duhovnikov in škofov bo korakalo po največjih dunajskih ulicah; Najsvetejše se bo vozilo v zlatem vozu cesarice Marije Terezije, ki bo prirejen kot oltar. Sam presvitli cesar s celim sijajnim svojim dvorom bo spremljal Najsvetejše do zunanjih vrat cesarskega dvora, kjer se bo nad vratmi brala sv. maša visoko pred očmi vseh udeležencev. Kaj takega, kot bo ta procesija, svet še zlahka ni videl.

5. Ali pa se ne bom izgubil? — Odbor bo preskrbel zanesljive vodnike, ki vas bodo v manjših oddelkih vodili po mestu in razkazovali znamenitosti. Treba se je le držati svojega in se pokoriti njegovim odredbam.

6. Ali na Dunaju ne bo predrago? — Ne bo dražje, kot je navadno; za hrano bo moral skrbeti vsak sam zase in bo seveda plačal več, če bo hotel imeti bolj imenitno. Gostilna, kjer se bo lahko poceni obedovalo, bo naznanil dunajski odbor. Tudi zdoma lahko vzame vsak nekaj seboj na pot.

7. Pevce in pevke, ki hočejo iti na kongres, prosimo, naj to pri svojih gg. župnikih naznanijo. Preskrbljeno je za zelo dobro pevovodjo, ki bo vodil petje v vlaku, na Dunaju pri sprejemu in pri procesiji. Katere pesmi da se bodo pele, se bo pozneje že naznanilo.

8. Ali se ne bo med tem časom doma kaj pripetilo? — Nič se ne bo pripetilo, ni-

ša bo še stala, ko prideš nazaj. Potrebno je, da se enkrat v letu otreseš domačega prahu in da pozabiš na vsakdanje skrbi ter vidiš kaj lepega in imenitnega.

Slovinci, podpirajte „Mir“ z inseriranjem!

Dnevne novice in dopisi.

Zdravstveno stanje barona Heina. Baronu Heinu se je toliko zboljšalo, da se je parkrat mogel peljati z vozom na sprehod.

Minister Trnka na Bledu. Minister za javna dela, Čeh Trnka, bo svoje letošnje počitnice preživel na Bledu.

† Vseučiliški profesor dr. Karel Štrekelj. V nedeljo, dne 7. julija ob pol 12. uri je umrl dr. Karel Štrekelj, redni javni profesor slovenske filologije in vodja slavističnega seminarja na vseučilišču v Gradcu, dopisujoči član akademije v Belgradu itd. itd. — Dolgo je že bolehal mož, a potrpežljivo je pretrpel težko bolezen. Bil je previden s svetimi zakramenti. S Štrekljem je legel v grob eden najboljših naših slovenskih in slovanski ljubiteljev, eden naših največjih učenjakov. Rojen je bil leta 1859. na Gorganskem na Krasu in bil od leta 1890. urednik slovenske izdaje državnega zakonika, obenem pa docent za slov. filologijo na dunajskem vseučilišču. Po smrti Vatroslava Oblaka, je bil imenovan za izrednega profesorja slovenske filologije v Gradcu s posebnim ozirom na slovenski jezik in slovensko slovstvo. Širšim slojem najbolj znano Štrekeljevo delo so njegove »Narodne Pesmi«, ki jih izdaja Matica Slovenska. Pisal pa je mnogo učenih razprav v Jagičev »Archiv f. slow. Philologie«, v »Ljubljanski Zvon«, za akademijo znanosti na Dunaju in v Peterburgu. Nekaj je treba še posebej poudariti, da je mnogo pisal tudi v slovenskem jeziku. Mariborski »Časopis za zgodovino in narodopisje« je izgubil najboljšega in najtemeljitejšega svojega sotrudnika. V »Časopisu« je objavil razprave, ki so bile vredne, da izidejo pri kakšni akademiji. — Profesor Štrekelj je bil blag značaj, ki je žrtvoval mnogo svojega dragocenega časa ubogim slovenskim vseučiliščnikom. Bil je tajnik podpornega društva za slovenske visokošolce v Gradcu. Z njim smo izgubili Slovenci enega najboljših naših mož. N. v m. p.!

Osebna vest. Na dunajskem vseučilišču je bil promoviran za doktorja bogoslovja g. Gregor Rožman, duhovnik krške škofije. Vse izpite je naredil z odličnim uspehom, zadnjega cum applausu. Naše najiskrenejše čestitke!

Konferenca deželnih zvez za tujski promet v Avstriji se je vršila letos, dne 6. t. m. v Bregencu. Na konferenci se je zavzemal državni poslanec Dobernig za »vremetno ministrstvo«. Seveda, da bi dobili nemški nacionalci en ministrski stolček več, davkoplačevalci pa malo manj denarja v žepu! Prihodnja konferenca bo na Dunaju.

Tržaški romarji v Celovcu. Dekliška Marijina družba v Trstu priredi v sredo, dne 17. t. m., pod vodstvom č. g. Antona Čoka, kaplana v Trstu, romanje h Gospa-Sveti. Okrog 500 romarjev pride s posebnim vlakom v sredo zvečer v Gospo-Sveto. Ob povratku v četrtek, dne 18. julija se ustavijo v Celovcu in bodo obedovali v hotelu »Trabesinger«. — Slovenskim bratom in sestram ob sinji Adriji kličemo: Dobrodošli med svojimi!

Zmačkani udeleženci »Sonnwendfeira«. Človeku se smilijo slovenski kmetje in delavci iz celovške okolice, ki zahajajo na nemškonacionalne veselice, kakor se je to zgodilo na »Sonnwendfeiru« na Križni gori. Zapravili so tam denar — za Slovincem sovražne mamene — in so se žejni vračali domov. Počobni so bili tistim revežem, ki gredo na jesenski semenj v Št. Vidu, tam vse zakegljajo, domov grede pa repo jedo. Nemščina jim je bila menda preveč osoljena, da so potem naši studenci tako trpeli. — Eden, ki jim je vodo »pumpal«.

Domačini so mirni ljudje, le Kranjci in Štajerci, ki prihajajo na Koroško, so hujskači. Tako radi slepijo nemški nacionalci v govorih in svojih listih. Hkrati pa imajo sami celo kopo privandranih hujskačev. Še

več! Na svoje »Südmarkine« shode vabijo celo nemškutarje iz »Štajerskega in Kranjskega«. Tako so v nedeljo, dne 7. t. m. zbornali skupaj k »Südmarkini« »Sonnwendfeier« v Rožeku nemškutarijo iz Celovca, Beljaka, Borovelj in iz — Gorenjske, da bi podprli rožeško nemškutarijo, ki stoji na zelo slabih nogah. Glavnega pojateljca je igral c. kr. davčni uradnik Nagl, ogenj je pa podžigal s hujskajočim govorom urednik »Freie Stimmen«, g. Lackner iz Celovca. Da so rjovelii kakor stari pristni Germani in peli izdajalsko »Wacht am Rhein«, ni treba posebno poudarjati. Nekateri Beljačani, menda kaki komiji, so se vrnili v Beljak ovenčani kakor zeleni Jurij, eden ovenčan s hrastovim vencem okoli telesa, je pri svojem prihodu v beljaško mesto naredil utis, kakor bi videli »premiranega«, ko prihaja s planine. — Tudi k veselici »Südmärke« v Spodnjem Dravbergu je prišla reševat umetno nemštvo nemškutarija iz Pliberka, Prevalj, Guštanja, iz Labudske doline in iz — Velenja, Slovenjegagradca, Marenberga, Mute in Št. Lovrenca na Štajerskem. Govoril je učitelj Voglar, po imenu res pristen German iz Teutoburškega gozda. Da so lažje »heilali« in da so prišle frankfurtarice bolj do veljave, je vojaška godba 17. pešpolka iz Celovca prav marljivo in dobro igrala. Tako znajo nasprotniki hujskati — na slovenski zemlji, kamor je prišlo jest kruha par privandranih in Slovincem usiljenih nemških uradnikov. Zares »heil Avstrija!«

Poizkušen napad na smodnišnico v Št. Vidu? Iz Št. Vida ob Glini so poročali, da ste ponoči pred nekaj dnevi nameravali dve neznani osebi napad na tamošnjo smodnišnico. Vojaška straža je oddala nanje strele, ker se niste odzvali klicu, nakar ste izginili. Vojaška oblast pravi, da o kakem napadu ni govora, ampak da so bili pijani Lahii; kljub temu je pa stražo pomnožila od 9 na 15 mož.

Poneverba. Poštar Karl Wimmer iz Irdninga, ki se izdaje tudi za Franca Hocheggerja, Franca pl. Lehmana in Franca Usarja, je poneveril 52.000 K in pobegnul z neko Nežo Klemens roj. Lesjak iz Mostiča.

K roparskemu umoru pri Labudu smo dobili poročilo: Orožništvu in oblastim se je posrečilo, s precejšnjo gotovostjo priti na sled morilcu Pachlerja v osebi nekega Jerneja Matek, ki je do 26. m. m. služil pri Minibeku v Rabenštajnu kot voznik. V kritičnem času je vozil mimo kraja umora; seboj je vozil tudi cepin, ki je kazal krvave sledove. Dne 27. m. m. je Matek nenadoma zapustil službo in se odpeljal s popoldanskim vlakom čez Sp. Dravberg na Celje. Dne 28. m. m. se je odpeljal naprej v Ljubljano, kjer je najel stanovanje pri nekem Urbanu, pri katerem je shranil dva kovčka. Policija je preiskala kovčke in našla v enem krvavo suknjo in šele odtrgan okrvavljen rokav. Matek se je 1. t. m. podal na Vrhniko in od tam v Trst, češ, da gre iskat službo. Dne 5. t. m. so našli kosci na licu mesta, kjer je bil izvršen umor, v travi ob cesti denarnico za bankovce, v kateri ni bilo nobenega denarja, pač pa nekaj popirjev brez vrednosti.

Namesto tiča ustrelil človeka. Pomožni lovec Franc Seiss iz Metnica je na povratku z lova na srne, v mraku slišal v bližini vasi Teichl peti ptiča. Menil je, da vidi ptiča, in je sprožil nanj; zadel je pa Leonharda Leitnerja iz Teichla, ki se je splazil tiho za ptičem, ki je pel v grmovju.

5000 kron vreden dobitok zastoj za more zadeti poleg 400.000 zlatih frankov, kdor narcči turško srečko v korist Slovenski Straži na mesečne obroke po 4 krone 75 vinarjev. Pojasnila daje gospod Valentin Urbančič, Ljubljana.

Utopljenka v Vrbskem jezeru. V Tešlinji ob Vrbskem jezeru so našli v bližini Walnerjeve gostilne v jezeru kakih 55 let staro utopljenko, ki so jo prepeljali v mrtvašnico v Poreče. Kdo da je, ni dognano.

Samomor magistratnega sluga. Magistratni sluga Marko Jereb, ki se je že enkrat poizkusil na Bledu umoriti, se je v četrtek, dne 4. t. m. v Celovcu ustrelil v senca in kmalu nato umrl. Zaradi nekkih denarnih nerednosti je bil menda odpuščen iz magistratne službe. V nekem pismu na župana je obdolžil tudi druge magistratne uslužbence nerednosti, nakar je bil pokli-

can na sodišče, da se zagovarja. Namesto da bi se odzval pozivu sodišča, se je ustrelil. Jerebov sin dela letos na celovski gimnaziji maturo.

Utonil je pri kopanju v Milštatskem jezeru 19letni zidarski pomočnik Miha Würnberger dne 4. t. m., ker ni znal plavati.

Nevarna tatica aretirana. Tržaška policija je aretirala 23letno Frido Oberlugauer, ki je izvršila v Beljaku in Celovcu več tatvin in se je udala razuzdanemu življenju, ter jo oddala deželnemu sodišču v Celovcu.

Krščeno lisico v osebi Ane Job je zalotil pri kurji tatvini policaj v Št. Rupertu pri Celovcu, jo zmotil pri prijetnem delu in odpejal v policijski kurnik, kjer bo brez kur imela časa dovolj premišljevati pregrehe svojega mladega življenja.

Dve sraki pod ključem. V preiskovalnem zaporu se nahajata zaradi tatvine zakonska Henrik in Marija Andorfer, pri katerih so našli več reči, ki so najbrže ukradene in o katerih ne vedo, čigave da so; tako na primer: 1 zlata ženska ura z monogramom M. R., 1 srebrna ženska cilindur-ura z zlatim obročem, 1 srebrna ura z monogramom B. Z., 1 srebrna ženska ura s ponarejeno verižico s šest biseri, 1 zlat prstan s tremi opali, 1 zlat prstan s črnim kamenom s tremi belimi prečnimi črtami, 1 nikelasta ura z nikelasto verižico in priveskom z modrim kamenom, 1 srebrna Omega-ura, 1 zlat poročni prstan, 1 zlat prstan z ametistom, 1 pozlačen srebrn prstan z rdečim kamenom, 1 medaljon z zlatim robom, 1 daljnogled z etuijem, blago za žensko obleko in bluže, 4 posteljna pogrinjala, 1 namizni prt in zimski suknjič s kožuhovino. Zakonska Andorfer sta se potepala po Inomostu in Laškem, potem v Beljaku in nazadnje po Celovcu.

Po tiralici iščejo dninarja Miha Kresiča zaradi javnega nasilstva in Ruperta Salzmanna zaradi tatvine.

Poletna veselica poštних uslužbencev. Poštni uslužbenci v Celovcu imajo v nedeljo, dne 14. julija, popoldne ob treh pri »Mašigarinu« poletno veselico, pri kateri igra godba 17. pešpolka.

Vogrče. (Ustanovitev Marijine družbe.) Lep, jasen dan je bil to, 23. rožnik. Še lepša pa je bila slavnost, ki smo jo ta dan obhajali, namreč ustanovitev Marijine družbe. V dičnem sprevedu so stopala mlada dekleta, 23 po številu, iz župnišča v domačo cerkev, da tam darujejo cvet svojega življenja, zlato, mladost, nebeški Kraljici. Prihitela je tudi sosedna Marijina družba iz Kazaz s svojim dušnim pastirjem, da spremi s svojo zastavo mlado družbo pred oltar. V prekrasnem nagovoru nam je č. g. prelat dr. Martin Ehrlich razložil, kako je Bog odlikoval Marijo in kako jo morajo častiti in ji služiti njene hčerke. Gosp. prelat je nato tudi izvršil slovesen sprejem v Marijino družbo. Celo slavnost je povzdigovala tudi navzočnost preč. g. dekana F. Mariniča, ki je ta dan v spremstvu č. gosp. kaplana Nagelschmieda obenem izvedel tudi cerkveno vizitacijo. Ljudstva se je kar trlo, da je bila cerkev pretesna. Dal Bog, da bi novoustanovljena Marijina družba zanesla v našo župnijo sveže versko življenje.

Marija na Zili. (Lepa slovesnost.) V nedeljo, 7. julija popoldne se je poročila v tukajšnji cerkvi Ana Uršič, posestnica in gostilničarka na Zili z Antonom Tudrom. Prva je iz naše Marijine družbe, ki je stopila v zakonski stan. Zato so ji druge družabnice kupile za spomin lepo Marijino sliko. Na dno so ji zapele pevke Mar. družbe nekaj krasnih pesmi, jo spremile v cerkev, bile navzoče pri poroki, ji pri poroki zopet zapele poslovično Marijino pesem in jo spremljale zopet polnoštevilno na dom. Bila je ginljiva slovesnost. Daj ljubi Bog mlademu paru obilo sreče. — Po poroki sta v nedeljo poskusila svojo srečo pri cerkvenih nabiralnikih dva vagabunda, ki ne poznata sedme božje zapovedi: Ne kradi! Ker pa je prišel župnik v cerkev, ko je bil eden ravno pri delu, se je ponižno poklonil oltarju ter šel iz cerkve. Palčico z limom pa je nesel lepo seboj skozi vso vas. Poskusil bo gotovo še drugje svojo srečo!

Vrba ob jezeru. (Strela.) Velika nesroča je zadela spošt. rodbino Schaller po domače Martinovo na Trebinji pri Št. Ilju ob Dravi. Včeraj popold. je treščila strela v pohištvo sestre Martinove p. d. Hofečinje v

Dječičah. Upepelila je gospodarska poslopja in hišo. Strela je ubila dve kobili. Nekaj trenutkov na to trešči v gospodarsko poslopje Martina na Trebinji, ki je pogorelo; hiša je ostala. Ogenj se je razširil tudi na p. d. Filijevo hišo, ki je last Martinova ter isto z gospodarskim poslopjem vred uničil. Martin je bil odsoten od doma.

Sv. Višarje. To je bil 4. t. m. pri nas kres, da se reče! Ob pol devetih zvečer smo ga zažgali in prav dobro je gorel v čast sv. Cirilu in Metodu in pa nemčurjem v spomin, da so se spomnili prelepega maternega jezika. Cel popoldan je dežilo, pa je vseeno tako gorel, da je bil plamen nad 15 m visok. Splošno se je letos opazilo le malo kresov. Pri Skočidolu je nekdo »cigaro prižgal«, drugEGA ni bilo od tu nič opaziti. — Pretekli teden smo večkrat opazili nad Sv. Višarjami dva velikanska orla. Kake vrste sta, nismo mogli spoznati. Razprostrte peruti merijo nad tri metre. — Pred kratkim smo našli pod »Blaževim razgledom« lepega divjega petelina, ruševca. Neki član saškega dvora ga je obstrelil, pa ga niso nič iskali. Bil je prav težek in je imel krasne krivce.

Šmarjeta v R. Dopis našega župnika, ki ga je objavil v »Miru« zavoljo laži v »Štajercu«, je tukajšnjim »kujonom« kar sapa vzela. V svoji onemogli jezi pravijo, da se fajmošter jezi, ker se dopisunček pri njem ni »meldal«. Povedano bodi, da je dopisun »kujon« dobro znan! Ta kujon le to trdi, česar fajmošter ne taji. — Če pa dopisun vse ve, zakaj ne pove, koliko je očka France pri sodnji pripoznal premoženja? Le 30.000 K! Neverjetno! 30.000 premoženja imeti in za 24.000 K kar naenkrat kupiti lesa! Kaj ne, to je imnitno?! Več se najde takih, da Francu za vse, kar ima, še enkrat toliko dajo! Seveda — odveč denarja je več davka — in večja kazen, kaj ne? Seveda fajmošter si je faro sam izbral in je bil drugod za našo lepo faro potrjen, in ni šel k tistim, ki so ga mislili »kujonirati«. Te pa je takoj zastopil! Naš fajmošter ne kujonira, ker nismo »kujoni«, kakor tisti prefarbani tukajšnji odlični nemčurji. Kujonirati hoče le znani privandrani Štajerc in njegov zvesti generalštab!

Šmarjeta v R. Tudi pri nas so »Nemci« (?) netili kres. Netili so ga sami taki, ki bi morali prej kaj drugega oskrbeti, kakor poganskemu Vodanu prinašati daritve. Tako je netil naš podučitelj, kateremu bi svetovali, da bi raje prej naredil izkušnjo. Tudi podučiteljica je morala biti zraven. In velika Nemca »Francov Makšiček in Francova Suzka« tudi ništa smela manjkati. Da jim pa nekdo drve skupaj spravi — so pridne može na jago povabili, da niso vedeli, zakaj se gre. Tako so netili in netili — in pole šli na pirš! Kako? O tem molči šmarješka zgodovina. Še nekaj se ve, in če bo potreba, se pove drugokrat!

Železna Kapla. Zadnjo nedeljo je imela tukajšnja podružnica »Slovenske Straže« svoj občni zbor visoko gori pri podružnici Sv. Lenarta. Raz ovenčanega zvonika je veselo vihrala trobojnica in gromenje topičev je pozdravljalo naše verno ljudstvo, katerega se je nabralo precejšnje število. Po cerkvenem opravilu so se zbrali vsi na okrašenem prostoru, kjer se je vršilo zborovanje. V imenu predsednika »Slovenske Straže« je pozdravil navzoče domači g. kaplan in razložil, zakaj da so nam obrambna društva potrebna. Podružnični blagajnik Aleš Štuler je podal poročilo delovanja podružnice, ki je gotovo ena najmočnejših na Korškem. Pristrčno pozdravljen govori nato č. g. dr. Rožman o škofu Slomšku. Marsikateremu izmed zborovalcev so se lesketale solze v očeh, ko je slišal, kako da je nepozabni vladika budil v svojem ljudstvu ljubezen do najlepših idealov tukaj na zemlji: »Vse za vero, dom, cesarja!« Kdor je slišal ta krasni navdušeni in v srce segajoči govor, ga ne bo pozabil nikdar. Srčna hvala mlademu g. doktorju, da je tudi letos zopet prihitel med nas in nam z jasno, bistro sodbo pokazal, da ne nazadujemo, ampak vrlo napredujemo. Vrli kupelški pevci so tudi takrat pomagali proslaviti dan. Novih udov »Slovenske Straže« se je nabralo nad petdeset.

Prevalje. Predvečer sv. Cirila in Metoda je bil skrajno neugoden, kajti prišla je huda ploha; kljub temu so se zasvetili proti

večeru lepi kresovi in topiči so naznanjali, da se ljudstvo zaveda 5. julija, goda sv. Cirila in Metoda. Najlepše sta gorela kresa na Zagradi, ki sta v pozno noč svetila in pokazala Prevalčanom, da tukaj prebiva verno slovensko ljudstvo. Hvala vsem, ki so pomagali, posebno pa vrli Temeljnovi družini in g. Alekarju.

Šmarjeta v Rožu. (To č.a.) Dne 4. julija zvečer okoli 6. ure je prihrula nad naš kraj čez Žilpolje in Glinje strašna nevihta. Med bliskom in gromom se je vsula toča, kakor lešniki in golobja jajca debela, ki je v pol uri vse pobila. Prizadeta je največ Kočuha, potem Dule, Zavrh, Zavoz, Dolnja in Zgornja ves, Zgornja Šmarjeta in Hmelše. Vse pobito imajo v Zgornji vasi — posebno Piskernik, in v Hmelšah, posebno Jagovc. Vse je tako lepo kazalo, da je bilo veselje pogledati na njive in travnike. In zdaj? Vsi upi so splavali po vodi. Vsak se vpraša, kje bo vzel kruha. Lani je bila suša — letos pa toča. Dal Bog, da bi za to poklicani krogi hitro poskočili na pomoč kmetu-trpinu, da bi vsaj zdaj mogel hitro vsejati ajde in bi si s tem malo opomogel.

Velikovec. (Tudi bla ma ž a.) Še nekaj je potrebno omeniti k zadnjemu dopisu o avtomobilski vožnji. Velikovške dame so metale tudi cvetlice na avtomobile, med temi tudi neizogibne plavice. V petih slučajih so udeleženci vožnje plavice vrgli nazaj. V drugih krajih pač ne marajo za tak plevel, kakor ga nosijo Velikovčani na svojih »stramm deutsch« (?) prsih!

Št. Rupert pri Velikovcu. (Strela ubila konje.) Ko je dne 2. t. m. proti večeru hlapec lesnega trgovca Martina Hariha, p. d. Plaznika na Vovberskih gorah vračal v nastali nevihti s praznim vozom iz Velikovca, je blizo Hoprijana nad Mlinskim grabnom udarila v voz strela. Konja sta bila pri priči mrtva, hlapec pa je k sreči bil samo omamljen in se je kmalu zopet zavedel, ko so ljudje prihiteli na pomoč. Konja sta bila vredna 2000 K.

Št. Rupert pri Velikovcu. (Tomaž Novak - Ravnik †). Dne 3. t. m. je preminul tukaj po dolgem bolehanju vzoren mož Tomaž Novak, p. d. Ravnik Nad Dravo. Pokojni Ravnik je bil pravi mož starega kova, vzoren katoličan, vnet Slovenec in vselej zvest pristaš naše katoliškonarodne stranke. Pri vsaki volitvi je stal kakor steber zvest na naši strani, pri prejšnjem načelniku volitev je bil vselej mož za našo velikovško občino. Poprej je imel samo majhno, p. d. Žnidarjevo posestvo na Ricinju in bil obenem tudi sprten zidar. Po svoji pridnosti in umnem gospodarstvu si je pa pridobil prav lepo premoženje. Dolga leta je bil pokojni Ravnik tudi organist naše šentrupertske župnijske cerkve. Ko smo zidali našo »Narodno šolo«, je pokojnik brezplačno postavil veliko štedilno ognjišče v naši šolski kuhinji. Leta 1891. je obenem z drugimi rodoljubi ustanovil našo slovensko posojilnico v Velikovcu in bil njen prvi načelnik. Dosegel je starost 75 let in bil — vzorni Slovenec — pokopan na god slovenskih apostolov sv. Cirila in Metoda. Pogreba so se udeležili vsi otroci naše »Narodne šole« pod vodstvom č. šolskih sester, ki so mu tudi ob grobu zapele ginljivo žalostinko »Nad zvezdami« in veliko število ljudstva. Pokojni Ravnik naj bo našim slovenskim mladencem postavljen kot zgled, kako da je mogoče tudi v bližini mesta ohraniti treznost, vero in ljubezen do materne slovenskega jezika. Naj blagi mož v miru počiva!

Št. Rupert pri Velikovcu. (Kresovi.) Vsled silne nevihte je bilo letos kresovanje na predvečer sv. Cirila in Metoda zelo ovirano. Pa kljub neugodnim razmeram so se naši vrli slovenski rodoljubi tudi letos skazali. Na Peci smo zapazili dva mogočna kresa, pri Kovaču na Šmartinski gori je tudi letos kot edini kres na naši strani gorel mogoč kres. Naši šentrupečani so zakurili pet kresov in sicer na sesterski pristavi in pri Krigelnu na Vinogradih, pri Höflarju, v Orličivasi in v Mrzlivodi. Na Vinogradih in pri Höflarju so tudi s topiči mogočno streljali. Bog živi naše vrle slovenske kmete in mladence!

Št. Rupert pri Velikovcu. (God sv. Cirila in Metoda) je tudi letos naša »Narodna šola« prav slovesno obhajala. Sveta maša se letos radi Ravnikovega pogreba ni mogla vršiti. Popoldne je bila v šolski telo-

vadnici slavnostna predstava bolj v ožjem krogu. Otroci prvega razreda so ljubko deklamovali, dečki so zelo živahno predstavljali igro »Mladi Robinzon«, deklice pa prav izvrstno igro »Nežika iz Bleda«. Končno so bili vsi otroci pogoščeni s pecivom in medico, katero je, kakor vsako leto, tudi letos podaril gospod Cehner, svečar v Velikovcu. Bodi mu prisrčna hvala izrečena!

Blato. (Občinske volitve.) Pri občinskih volitvah, ki so se vršile dne 3. t. m., so bili izvoljeni v vseh treh razredih pristaši Slovenske Ljudske Stranke. Medtem, ko so se druga leta masprotniki udeležili volitev vsaj v prvem razredu, jim je letos upadel ves pogum in sploh niso prišli na volišče. Izvoljeni so v I. razredu gg.: Mat. Mlinar v Čirkovčah. I. Sekol, župnik v Vogrčah, Mat. Plešivčnik v Novči vasi, Jurij Drug na Komlnu. Namestniki: Jan. Mlinar v Replah, Jožef Mlinar na Blatu. V II. razredu gg.: Jožef Srienec na Blatu, Franc Tomič v Replah, Gašpar Kumer v Replah, Jurij Leitgeb v Dobu. Namestniki: Jur. Trampuš v Dobu, Anton Miklavčič v Vogrčah. V III. razredu gg.: Peter Sumnič v Dobu, Franc Konečnik v Vogrčah, Anton Hafner v Rinkolah, Jan. Piko v Vidri vasi. Namestniki: Gregor Trampuš v Dobu in Alojzij Milač na Blatu.

Goselnavas. (Izkopano človeško okostje.) Dvoje človeških okostij, pol metra narazen, je izkopal Tomaž Zdovec p. d. Prohart v neki uti tik hleva, kjer je kopal jamo za gnojnico. Eno okostje je ležalo skoraj čisto na površju, samo 10 do 20 cm globoko in drugo približno en čevelj. Okostje je bilo še popolnoma zloženo, razen drobnih koščkov, ki so skoraj že čisto strohnili. Trupla so bila gotovo najmanj pred petimi rodovi zakopana.

Radiše. (Času primerna vprašanja in odgovori.) Kdo je najbolj bogat v naši občini? Naš šolski svet in obč. odbor, ker razmetavata tisočake kakor otroci igrače, brez vsake najmanjše potrebe. — Kdo je najbolj ubog v naši občini? Naš šol. svet in občinski odbor, ker prosjačita in beručita od Poncija do Pilata za darila in posojila, kmet ti pa plačuj in plačuj! — Kdo je najbolj mogočen v naši občini? Zopet le naš šolski svet in občinski odbor, ker bosta sezidala še eno šolsko palačo — na stroške drugih. — Kdo ima za »Judeževe groše« duše svojih otrok na prodaj v naši občini? Naš šolski svet in občinski odbor; ker bosta od »Schulvereina« tudi sprejela nekaj kron podpore. — Za koga pa bomo zidali še eno šolsko palačo? Za našega župana (ker ima precej otrok, ki bodo imeli potem šolo doma, za druge pa bodi kakor hoče) in za naš šolski svet; ker za naše otroke je že sezidana iz leta 1874, treba bi jo bilo le malo razširiti. — Zakaj se tako mudi s sezidanjem nove šole, da zdaj o poletnem času, ko imamo kmetje toliko dela na polju, naš župan vpije in razglašča, takorekoč sili kmete v raboto? Na to bomo pa odgovorili pozneje o primernem času, za danes še zamolčimo. — Kdo najbolj po očetovsko skrbi za kmeta v naši občini? Naš šolski svet in občinski odbor, ker namesto da bi preskrbela kmetom vsled lanske suše krme ali otrobov, kakor so storile druge občine, jim skrbita le za veliko dela in ogromne stroške. — In kdo ve vse to v naši občini? Kmet, s katerim se strinjata dve tretjini davkoplačevalcev!

Melviče. (Shod. — Inštalacija.) Dne 7. t. m. se je vršil pri Condru dobro obiskan občni zbor podružnice »Slovenske Straže«. G. župnik Hafner je razložil razloček med »Slovensko Stražo« in »Südmarko«. G. urednik Smodej iz Celovca je pa ob napeti pozornosti navzočih mož, mladeničev ter žen in deklet razlagal potrebo obrambnega dela in cilje, ki jih zasleduje »Slovenska Straža«. — Naslednji dan smo imeli inštalacijo g. župnika Hafnerja, dose danjega provizorja, h kateri so prišli farani v obilnem številu. Inštaliral je g. župnika veleč. g. dekan Držanič iz Šmohorja, pridigoval pa č. g. župnik Benetek. Navzočih je bilo še pet sosednih duhovnikov.

Šmihel nad Pliberkom. (Strela udarila.) Dne 9. t. m. popoldne ob tretji uri je udarilo na Bistrici po domače pri Kumru v hlev in je ubilo dva pitana bika in eno kravo. Škoda se ceni na 1500 K. — V istem času je udarilo tudi v električno centralo g. Ivana Krauta po domače Svetec na Bistrici,

ter povzročilo nekoliko škode v tej in obenem tudi poškodovano pri posestniku županu g. Rudolfu osem električnih hrušek kakor menda tudi nekatere pri drugih. — Električna luč je zvečer zopet svetila.

Šmihel nad Pliberkom. Veselje je zavladalo med farani fare Šmihel, ko se je izvedela novica, da dobijo zopet po dolgem času kaplana in sicer č. g. Jožefa Feiniga iz Roža. Da bi ga le pustili ves čas tukaj, ne pa samo za kratko časa, kakor je bilo to dosedaj.

Medgorje. (Kresovi.) Da je v naših srcih še slovenski duh, so pokazali kresovi, ki so žareli predvečer sv. Cirila in Metoda na naših hribih. Goreli so štirje kresovi in tudi topiči so pokali na čast slovanskima apostoloma; mila slovenska pesem se je razlegala nad našo prijazno okolico, pesem, ki je priklopela iz grl naših slovenskih mož in fantov, kar je najboljši znak, da naše ljudstvo še ljubi svojo rodno grudo, svoj mili slovenski narod. Naj bi ta zavest nikakor ne zamrla v naših vrstah, ampak še bolj in bolj oživela!

Grabštanj. (Smrt.) Nemila smrt je pobrala iz naše srede moža v najboljših moških letih, Tomaža Podobnika po domače Andrejaša v Grabštanju. Rajni je bil cerkveni ključar in preje več let cerkveni pevec. Neizprosna sušica, dolga mučna bolezen, v koji je bil večkrat previden, mu je pretrgala nit življenja. Njegov pogreb je bil lep, pevci so mu zapeli v slovo kot svojemu nekdanjemu sopevcu, g. župnik pa so imeli ob odprtem grobu ganljiv nagrobni govor. Bog tolaži mlado ženo udovo, s katero sta se res ljubila s prav krščansko ljubeznijo. Svetila mu večna luč!

Sovče pri Podkloštru. Na predvečer godu svetega Cirila in Metoda smo videli kresove v Sovški planini, kjer so spuščali tudi rakete, v Pečah in na Strmcu. Živio, zavedni kresovalci!

Strahovit davilec otroške dobe: Bljuvanje, driska, črevesni katar se pojavi le tam lahko, kjer se »Kufek« še ne uporablja. »Kufek« je edino prava hrana za zdrave in za na črevesih bolne otroke, pri katerih se motenje prebavljanja večkrat ponavlja. 177

Borovlj. (Občni zbor puškarske zadruga.) Predzadnji »Mir« je poročal, da se bo vršil občni zbor omenjene zadruga, v kateri so taki imenitni odborniki, da se naravnost branijo, sprejeti denar za povzdigo puškarske obrti, kljub temu, da so sicer jako navajeni sprejemati podpore od vseh strani, najbolj seve od »Südmarke«, ki jih je s svojimi podporami srečno spravila tako daleč in razvadila, da le še hirajo na svojih posestvih. Omenjal je dalje dopis, da se bodo Ogris in nemškutarji z vsemi silami trudili, spraviti stare odbornike spet v odbor, ker se boje, da bi jim novi odbor ne gledal preveč na prste in ne bi mogli več tako molsti zadruga kot doslej. Izvrstno je zadei »Mir«. Res ima zadruga sedaj tak odbor, da ne zna na vse reči drugega kakor »ja«, ali je potem pametno ali ne. Kako je bilo na občnem zboru? Bil je slabo obiskan, od 115 članov je bilo navzočih le okoli 45. Žalibog so tudi takrat izostali vsi boljši člani — iz starega in znanega vzroka, ker nočejo glasovati po županovi komandi, zamere se pa tudi bojijo — in tako je bil zastopan večinoma »Ogrisisches Stimmvieh« (tako pravijo tu onim, ki slepo glasujejo po županovi komandi) in še največji dolžniki strojarn puškarske zadruga. Ti so seve moral gledati, da sestavijo tak odbor, ki jim ne bo gledal na prste, ampak na vse le znal reči »ja« ali »ne«, kakor se bi pač glasila komanda. Poleg znanih »nul« kakor Janeza Antoniča, Fuggerja in Fašingbauerja, sta bila izvoljena še analfabet Meglič in puškarski pomočnik Jakob Košutnik. Kolikor nam je znano, večjih kapacitet puškarske stroke v Borovljah ni! Samo škoda, da so »nekteri« dobili premalo glasov, da bi odbor imel tudi šaljivce po poklicu in ne samo iz neumnosti! Smešno ulogo na zboru je igral revizor g. Urbas. Kljub temu, da je bilo znano, da so mu še dan prej zabranili pogled v knjige, je poročal da je vse v redu. Pojasnila, zakaj so se tirjatve od članov zvišale na 52.000 K, pa ni dal ne ravnatelj in tudi ne revizor. Še prej, da so bile volitve končane, je odšel en del navzočih, in tako je ostal Ogris in njegov privesek. Tako je ostalo vse pri starem, Ogris in njegovi bodo še naprej mogli izrabljati zadruga. Ali pa bodo utihnille najrazličnejše govorice v senčnih stra-

neh zadruga, ali so se potrudili povzdigniti, ali vsaj ohraniti dobro ime zadrugi in obrti in Borovljam, to je drugo vprašanje?

Borovlje. (Občni zbor nemškega konzuma.) Zadnjič smo poročali, kako hudo prede nemškemu konzumu »edini nemški trgovini« v trgu, kjer so pri zadnjem ljudskem štetju našli nad 2800 Nemcev. Na zadnjem občnem zboru, dne 6. t. m. ki je bil, kakor tožijo štimce same, še slabše obiskan kakor lanski, so za silo spet sklanjali odbor s tem, da so učitelja g. Jakliča obsuli s prošnjami, da je sprejel izvolitev predsednika, kljub temu, da je prej to mesto odložil, izstopil iz odbora in odklonil morebitno zopetno izvolitev. Ker nemškemu konzumu vedno manjka denarja in ker ga že nikjer ne more dobiti, si je pridobil nove denarne moči s tem, da je v odbor izvolil par gospodov, ki veljajo za »geldkräftig«. Tako najdemo v novem odboru Augusta Kastner, znanega varuha za osirotelega otroka g. Antoniča, kateremu je znal prodati njegovo veliko puškarno, da si je s tem malo zagotovil denar, ki ga ima pri županu. Začudili smo se pa, da sta se dala voliti v nadzorstvo dva moža, K. Eibl, c. kr. poštar, in J. Košat, znani zidarski mojster. Prav dobro si bomo to zapomnili. Radovedni smo kako se bosta počutila v novi družbi! Občni zbor je sklenil predsednik s prošnjo, naj vendar »Nemci« držijo vkup, naj se vendar ne brigajo samo za »Wein, Weib und Gesang«, ampak se izkažejo tudi v gospodarskem boju z nasprotniki, ker oči od daleč so na nje obrnjene, kako stoje tu na jugu na straži — tako kakor Dankov foltej v kavarini!

Velikovec. (Tosadovi!) Učenec V. H. na tukajšnji meščanski šoli si je hotel končati svoje življenje s tem, da se je obesil. K sreči ga je našel v tem stanju neki žagar, ki je hitro prerezal jermene, na katerih je visel in s tem rešil mladega paglavca, ki je bil že popolnoma onesveščen ter moral potem ostati nekaj dni v postelji. S tem slučajem je postalo naše mesto tudi v tem oziru moderno. Samomori pri šolarjih so se do sedaj godili le po večjih mestih. Na vsak način povzročajo take zločine moderna vzgoja, pri kateri se gleda le na znanje brez Boga in pri nas na nemoralno germanizacijo. Dokler ostanejo otroci na mestnih ljudskih šolah, se še navadno z njimi izhaja, ko pa pridejo na meščansko ponemčevalnico, pa naravnost podivjajo, tako da celo pametnejši Nemci silno neradi dajo svojega otroka na meščansko šolo. Da, slišali so se že glasovi: »Predno bi moral moj sin na tukajšnjo meščansko šolo, rajše ga dam v št. Rupert, se bo vsaj tudi slovenski naučil.« Zopet drugi dajo svoje sinove, ako je mogoče, raje študirati, ali poizkusijo na druga način, samo da se izognejo tej nepriljubljeni mučilnici. Kaj pa si tudi moramo drugega misliti o vzgoji na tej šoli, če delujejo tam častilci in oboževalci anarhista in svobodomisleca Ferrerja? Kako morejo vzgojevati katoliško nemško in slovensko mladež učitelji, ki zagovarjajo revolucijo zoper katoliške vladarske rodovine? Kako morejo vcepiti v mlada srca pravega duha učitelji, ki so vsi strastni privrženci in pospeševalci protislovenske in protikatoliške protestantske »Südmarke«? Slovenski starši, svoje slovenske in katoliške otroke pošljite v št. Rupert! Tam se tudi toliko nemščine naučijo, kolikor je potrebno za življenje!

Politične vesti.

ČEŠKO-NEMŠKA SPRAVA IN ALPSKI NEMCI.

Spravna pogajanja med Čehi in severnimi Nemci zadnji čas, odkar jih vodi knez Thun in ne več nerodne vlade, dobro uspevajo in nemški ter češki listi izražajo upanje, da se sprava posreči. Naš list sprave na severu nikdar ni pozdravljaj in je v tem oziru stal med slovenskimi listi skorodane osamljen. Na tem stališču je še danes. Res, da bomo imeli Slovenci, če se posreči češko-nemška sprava, dobro orožje v rokah in bomo lahko klicali Nemcem: »Kar je bilo za vas dobro na severu, je tudi za nas na jugu!« Toda kaj bo pomagal ta klic, če bodo Nemci zanj gluhi, ker politiki sploh ne poznajo nobene sramote, vsaj alpski nemški nacionalci ne. Odločevala bo, če se raz-

inere v Avstriji na splošno ne izpremenijo, le politična moč, in bojimo se, da bomo potem bolj osamljeni, nego smo bili dosedaj. Dosedaj se bili Čehi naši naravni zavezniki, ker se sami v državnem zboru tudi niso čutili dovolj močnih, po spravi pa ni izključen v slavo slovanske vzajemnosti češko-poljsko-nemški obroč v državnem zboru. Pravična sprava bi bila mogoča le za celo Avstrijo skupaj, ne po deželah. V nasprotju s Poljaki koroški Slovenci ne bomo našli svojih pravic potom deželnega zbora, ampak le v državnem zboru. Ta naša domnevanja potrjuje tudi »Tagespost« od 10. t. m., ki je v uvodniku med drugim zapisala: »Nemci na Češkem naj si svojo hišo sami oskrbijo, kakor hočejo, ker morajo v nji prebivati. Ravnotako morajo alpski Nemci težiti za tem, da se oskrba njihove hiše prepusti njim samim. Zato je treba pravočasno in z vso energijo že danes izjaviti, da alpski Nemci nikdar in nikoli ne bodo za te naredbe, ki so jih ukrenili sedaj na Češkem.« Zakaj? »Alpskih Nemcev naloga je, stražiti na jugu, čuvati morajo, da jim bo od prta pot do morja...« »Po češki spravi pride južnoavstrijska, pa ne po praškem receptu, ampak kakor prija nam.« Razumemo! Vprašanje pa je tudi, če je vseč tudi nam, kar prija Nemcem!

LAŠKO-TURŠKA VOJNA.

Iz Rima poročajo: General Camerana se je polastil Misrate. Boja so se udeležile vse čete in vse topničarstvo, brodovje pa je stražilo obrežje. Sovražnik se je umaknil v utrjene pozicije in se je branil trdovratno, konečno pa je pobegnil. Sovražnik je izgubil več sto mrtvih in ranjencev. Lahki imajo devet mrtvih in 21 ranjencev.

POSREDOVANJE ZA MIROVNO POGODBO.

Francoski list »Gaulois« poroča, da so se Kokovcev, Sasanov in nemški državni kancelar pl. Bethmann-Hollweg v Baltischportu, kjer sta se sestala ruski car in nemški cesar, zmenili, da napravita Nemčija in Rusija načrt, kako bi se turško-laška vojna končala in sploh razmere na Jutrovem urede. Ta načrt bi predložila Rusija Francoski in Angleški, Nemčija pa Avstriji, da ga odobrijo vse velesile.

MOJA STARA

izkušnja me uči, da rabim za negovanje kože samo Steckenpferd-lilijnomlečnato milo od tvrdke Bergmann & Co. v Dečunu na L. Kos po 80 h se dobiva povsod.

Društveno gibanje.

Podporno društvo slovenskih organizacij na Koroškem vabi še enkrat k obilni udeležbi cerkvenoglasbenega tečaja, ki ga priredi od 15. do 19. julija v Celovcu. — Kakor kaže, je povsod veliko zanimanje za tečaj. — Vsak udeleženec tečaja naj prinese s seboj Cantica sacra I. in II. del od A. Foersterja — in Mohorjevo pesmarico I. in II. del.

Pliberk. Katol. slov. izobraževalno društvo ima v nedeljo, dne 14. julija popoldne svoj izredni občni zbor. Na sporedu je izpremema pravil ter razgovor o društvenih zadevah. Vstop samo za udeležbo, ki naj se občnega zbora v obilnem številu udeležijo. Odbor.

Radiše. Kršč. slov. izobraževalno društvo na Radišah priredi v nedeljo, dne 14. julija 1912, ob 3. uri popoldne gospodarski shod v svojih društvenih prostorih. Govori g. Mavliker, gospodarski instruktor iz Velikoveca o domači svinjereji. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Ruda. »Izobraževalno kmetско društvo za Rudo, Št. Peter in okolico« priredi v nedeljo, dne 21. julija 1912 opoldne po blagoslovu zborovanje pri Faštelnu na Dobrovi. Na sporedu je: 1. Govor. 2. Tombola. 3. Igra »Lurška pastirica«. — Odbor.

Dobrlavas. Na nedeljo, dne 14. julija, priredi tukajšnja podružnica »Slovenske Straže« svoj II. redni občni zbor, združen s Slomškovo slavnostjo. Na sporedu bode: poročilo odbora, govor, deklamacija in tombola ter šaljiva dražba in petje. Nazadnje bo še izredni občni zbor izobraževalnega društva. Vršni se popoldne po blagoslovu pri Mežnarju v Kokju. Uljudno vabita odbora vse člane »Slovenske Straže« in izobraževalnega društva, sploh vse Slovence in Slovenke od blizu in daleč, tudi zastopnike okoliških društev na lepo slavnost.

Slovenske občine in slovenska društva! Spominjajte se v svojih proračunih »Slovenske Straže«!

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Spod. Dravberg. Obema dopisnikoma: So zgolj osebnosti, ki ne spadajo v list. Glede gostilne pri K. se obrnite na merodajno mesto, na občino. — **Sv. Višarje:** Se bo zgodilo! Morda se vidimo kdaj gori. — **G. K.:** Iz Sel žal nismo prejeli nobenega poročila, za to številko pa bi bilo tudi že zastarano, ker cenjeni čitatelji želijo novic, ne pa stare slame.

Tržne cene v Celovcu

6. malega srpana 1912 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litr. (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	21	43	24	—	13	17
Rž	—	—	—	—	—	—
Ječmen	—	—	28	—	14	—
Ajda	—	—	—	—	—	—
Oves	23	45	25	50	8	86
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	32	16	16	—
Turščica	—	—	—	—	—	—
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir) (nova)	—	—	12	—	—	—
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	6	—	7	50	—	—
„ kisló	3	50	6	—	—	—
Slama	2	80	4	—	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	—	—	—	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—
Smetana, 1 „	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) . . . 1 kg	2	80	3	20	—	—
Sur. maslo (putar), 1 „	2	80	3	60	—	—
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	20	2	30	—	—
„ sur. 1 „	2	10	2	20	—	—
Svinjska mast . . . 1 „	2	20	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	16	—	26	—	—
Piščeta, 1 par	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ² .	2	60	3	—	—	—
30 „ „ mehka, 1 „	2	20	2	70	—	—

Živina	Počrez	100 kilogr.				Prignalo	Prodalo
		živa		zaklana			
		od	do	od	do		
v kronah							
Konji	—	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	550	—	86	88	—	5	5
„ za vožnjo	400	520	—	—	—	32	18
Junci	200	—	—	—	—	2	1
Krave	264	600	68	72	—	58	34
Telice	—	—	70	—	—	1	1
Svinje, pitane	—	—	—	—	—	—	—
Prasetá, plemena	16	48	—	—	—	336	212
Ovce	—	—	—	—	—	—	—

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v „Miru“!

Loterijske številke.

Praga, 3. julija: 7 6 9 71 11
Dunaj, 6. julija: 28 47 59 43 49
Gradec, 6. julija: 54 69 78 85 1

SKRIVNOST

lahke in prožne hoje. Nobene utrujenosti več. Bolj trpežno kot usnje.

- Pristni -

Palma

kaučuk podpetnik ::

Dobiva se v vseh tozadevnih trgovinah.

Vsi, ki ste skrbni možje in očelje!

Ali hočete vsaj 10 vinarjev na leden žrtvovati za svojo oziroma za prihodnost svojih otrok?

Potem pišite „Slov. Straži“ v Ljubljani po knjižico g. župnika Haaseja o ljudskem zavarovanju, ki se vsakomur dopošlje popolnoma zastonj.

Darilo za čitatelje tega časnika.

Darujemo 3000 parov čevljev!

Da uvedemo svoje izborne zelo elegantne chevročevlje iz najboljšega trpežnega usnja, moderne fasone, darujemo 3000 parov čevljev, kakor na podobi. Le za delo je treba plačati K 15.— za 3 pare.

Pošiljamo čisto po volji čevlje na jermene za gospode ali gospe z vsako poljubno številko ali po vsaki centimetrski meri. Dobite torej za samo K 15.— 3 pare izbornih čevljev, ki stanejo sicer K 42.— in s katerimi boste gotovo zelo zadovoljni.*

Pošiljatve po povzetju ali predplačilu. Zamena dovoljena, torej noben riziko. Vsa naročila na naslov:

R. BERGER-ja eksport čevljev, Dunaj 27, poštni predal 69.

* Šele od Vašega priporočila računamo na dobiček.

VINO istersko, dalmatinsko, goriško vino

(Teran, Opolo, Lisa, Vipavec).
Specialna vina, sladka, garantirano naravna:
REFOŠKO, - REFOŠKAT, - MUŠKAT.

Trgovina z vinom na veliko in na drobno **JOS. KOFLER**

BELJAK, Perau-cesta št. 1. Telefon 123.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu

4 1/2 %

uraduje vsak dan, izvzemši nedelje in
praznike, od 10. do 12. ure dopoldne.

Varno naložen denar; najugodnejši kredit za posestnike.

4 1/2 %

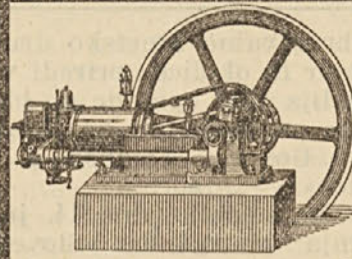
V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Razlaganje cerkvenega leta
(Slovenski Gossine).

Priredil msgr. Valentin Podgorc.

Mehko vez. K 4.—, za družnike K 3.—,
po pošti 40 vinarjev več. — Trdo vez.
K 5.40, za družnike K 4.—, po pošti
40 vinarjev več.

Vsak strokovnjak
vam pove, da so
orig. Otmar-motor
stabilen ali nepremaklj. in
poljedelski stroji
iz tovarne

C. Prosch, Celovec,

imejtelja brata inženirja Prosch, najboljši in
najzanesljivejši v obratu.

Zahtevajte specialne kataloge in obiske inženirja!

Dve zrezljani postelji

z vstavkom sta vsled pomanjkanja prostora
zelo poceni naprodaj. Ponudbe na naslov:
G. G. 10 Celovec, poste restante.

SUKNO

in modno blago za gospode
in gospe priporočljivo
hiša
PROKOP SKORKOVSKÝ IN SIN
v Humpoleu na Češkem.
Vzroci na zahtevo franko.
Zelo zmerne cene. Na željo
dam takaj izgotoviti go-
sposke obteke.

GEFIRE

Albin Novak v Sinčivasi

trgovina z manufakturnim in špicerijskim blagom
ter vinom, zaloga cerkvenega olja, cementa in pre-
moga, priporoča svojo vedno svežo zalogo ter raz-
pošilja po železnici in po pošti izborno gorljivo
cerkveno aparat-olje, à la Guillon-stenje, kadila,
pristna štajerska, goriška in tirolska vina.

Za abstinence brezalkoholne pijače, kakor
malinov, breskvin, hrušov in jabolčni sok.
Cene solidne, postrežba točna.

Posestvo

v bližini Vrbskega jezera, je zaradi starosti
posestnika ugodno naprodaj. Hiša in zidano
gospodarsko poslopje se nahaja v zelo do-
brem stanu. Posetje je 7 oralov, lep sadni
vrt, jako dobro zemljišče, travnikov 7 ora-
lov, gozda 23 oralov. Oglasila na Uprav-
ništvo „Mira“ pod števil. 27.

Od 1878! Povsod izkušeni sloveči in priljubljeni
domači zdravniki. Pri večjih naročilih
znatno znižane cene.

Lekar-
narja **A. Thierry-ja BALZAM.**

Edino pristen z zeleno redovnico kot varstveno znamko.

Allein echter Balsam
aus der Schatzkammer-
Apothek des
A. Thierry in Pragrad
bei Böhmen-Sudetengebirge.

Postavno zavarovano.
Vsaka ponaredba, posnemanje in raz-
prodaja drugih balzamov z znamko,
ki lahko moti, se bo sodnijskim po-
tom zasledovalo in kaznovalo. — Ne-
dosegljivo zdravilno sredstvo proti
vsem boleznim dihal, pri kašlju,
zasliženju, hripavosti, olajša katar,
prse in pljučne bolezni, posebno
dobro sredstvo pri influenci, želod-
nim boleznim, vnetju jeter in sle-
zene, netečnosti, slabi prebavi, za-
peki, proti zobobolu in ustnim bo-
leznim, teganju v udih, opeklinami,
prisecu itd. 12 malih ali 6 dvojnih ste-
klenic ali 1 velika specialna stekle-
nica stane K 5.60.

Lekarnarja **A. Thierry-ja**
edino pristo
centifolijsko mazilo

zanesljivo in sigurno učinkujoče proti vsem
še tako starim ranam, tvorom, ranitvam,
vnetjem, uljesom, odstrani vse tuje reči iz
telesa in prihrani marsikatero bolešno ope-
racijo. Zdravilno sredstvo proti še tako
starim ranam itd. 2 lončka staneta K 3.60.

Razpošilja: Lekarna »Pri an-
gelu varihu« Adolf THIERRY
v Pragradi pri Rogatcu.

Bobiva se po vseh večjih lekarnah. Na dobelo v medicinaldrogerijah.

ZA JESENSKE SETVE

se Thomasova moka „zvezdna znamka“ kot najcenejše in najbolj priznano gnojilo
fosforove kisline vedno uporablja z najboljšim uspehom.

Zvezda na vreči in plomba sta
sigurno jamstvo za pristno,
nepopačeno blago.

Pred manjvrednim
blagom svarimo!

Poljedelci, zahtevajte pri svojih dobaviteljnih gnojil Thomasovo moko „zvezdna znamka“

Zaloga sukna,
platna,
modnega in
manufakturnega
blaga.

Franc Souvan sin

Ljubljana, Mestni trg 22 in 23.

Manufakturna veletrgovina. Narodno podjetje.

Največja zaloga
preprog.
Popolne opreme
za neveste.

Hotel Trabesinger v Celovcu

Velikouška cesta št. 5

se priporoča

potnikom, ki prenočujejo v Celovcu.

Tukaj najdejo lepe, snažne in pozimi
zakurjene sobe po 1 K do 5 K, okusne
jedi, dobro pijačo poceni.

Veliko dvorišče za vozove in trije hlevi
za konje.

Za zabavo služi kegljišče, pozimi
zakurjeno.

Poleti sedi na senčnatem vrtu.

V tem hotelu najde vsak dan prijetno sloven-
sko družbo, posebno ob sredah zvečer.

Velike dvorane za shode in veselice.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 8.000.000.

Rezervni fond čez K 800.000.

Denarne vloge
obrestujemo po **4 1/2 %** od dne vloge
do dne vziđaja.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in
vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavicje.
Eskompt in incasso menic. Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spjletu, Tr tu,
Sarajevu, Gorici, Celju in ekspozitura v Gradežu.
Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobitek
300.000 frankov. Na mesečno vplačev. po K 8.— za
komad. Tiske srečke s 4% obrestmi. Dve žrebanji
na leto. Glavni dobitek K 180.000. Na mesečno vpla-
čevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.